

Augkopja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – augkopis.
2. Profesijas kods – 6113 13.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– augkopis patstāvīgi vai speciālista vadībā veic darbus augkopības produkcijas ražošanā, kultūraugu audzēšanā, pļavu un ganību apsaimniekošanā, ražas novākšanā un uzglabāšanā dažādās lauksaimniecības sistēmās, ievērojot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai augkopim nepieciešama A un D kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Augkopis strādā augkopības uzņēmumā vai kā pašnodarbināta persona, vai kā individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izvērtēt augsnes piemērotību augsnes apstrādes darbu veikšanai.
2. Spēja atbildīgi veikt augsnes ielabošanu, kultūraugu kopšanas pasākumus, mēslošanu un kaitīgo organismu ierobežošanu atbilstoši ekonomiski pamatotām audzēšanas tehnoloģijām.
3. Spēja novākt ražu atbilstoši ražas gatavības pakāpei un tās izmantošanas veidam.
4. Spēja organoleptiski noteikt ražas kvalitāti un veikt produkcijas pirmapstrādi un uzglabāšanu.
5. Spēja ievērot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas principus, veicot dabisko pļavu un ganību apsaimniekošanu.

6. Spēja atbildīgi sagatavot kvalitatīvu zāles lopbarību.
7. Spēja saimnieciski izmantot augkopībā nepieciešamos materiālus un līdzekļus atbilstoši tehnoloģijām.
8. Spēja informēt darba vadītāju par darba procesu, pamatojot un aizstāvēt savu viedokli.
9. Spēja patstāvīgi veikt darba pienākumus un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
10. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības atbilstoši labas lauksaimniecības praksei, veicot augkopības produkcijas ražošanu.
11. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
12. Spēja lietot atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus.
13. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
14. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
15. Spēja lietot datortehniku un speciālo programmatūru.
16. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
17. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
18. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Noteikt augsnes fizikālās un ķīmiskās īpašības lauka apstākļos.
2. Novērtēt kultūraugu audzēšanu ietekmējošos vides faktoros.
3. Noteikt augsnes gatavību apstrādei.

5. Lietot augsnes ielabošanas materiālus un izmantot augsnes ielabošanai nepieciešamo tehniku.

6. Izvēlēties, lietot un regulēt darbu veikšanai piemērotu augsnes apstrādes tehniku un iekārtas.

7. Veikt meliorācijas sistēmas kopšanas pasākumus.

8. Lietot kultūraugu mēslošanas tehniku un izmantot kultūraugu mēslošanas līdzekļus.

9. Sagatavot sēklas un stādāmo materiālu.

10. Lietot, kalibrēt sējmašīnas un stādāmās mašīnas.

11. Lietot mēslošanas līdzekļu iekārtas piemērotā lietošanas laikā.

12. Atpazīt un novērtēt augu attīstības stadijas, to piemērotību noteiktu darbu veikšanai.

13. Atpazīt nezāles, kaitēkļus un augu slimības, izvēlēties un lietot atbilstošas kaitīgo organismu ierobežošanas metodes.

14. Aprēķināt un sagatavot devas augu aizsardzības līdzekļu lietošanai.

15. Noteikt augu gatavību ražas novākšanai.

16. Sagatavot kvalitatīvu zāles lopbarību.

17. Lietot ražas novākšanas tehniku.

18. Sagatavot telpas ražas uzglabāšanai.

19. Veikt ražas pirmapstrādi, izmantojot atbilstošas iekārtas.

20. Novērtēt un uzturēt optimālus ražas uzglabāšanas apstākļus.

21. Sagatavot un transportēt produkciju atbilstoši iepakošanas un transportēšanas prasībām.

22. Lietot lauksaimniecības tehniku pļavu ielabošanai, kopšanai un zāles lopbarības sagatavošanai.

23. Ievērot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas principus.

24. Lietot lauksaimniecības tehniku un aprīkojumu ganību ierīkošanai, ielabošanai un kopšanai.

25. Lietot sēklu, stādāmā materiāla, mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

26. Ievērot augkopības produkcijas ražošanā izmantojamo izejvielu un materiālu glabāšanas un lietošanas noteikumus.

27. Savākt un šķirot augkopības produkcijas ražošanas procesā un uzglabāšanā radušos atkritumus.

28. Sadarboties ar darba vadītāju un citiem darbiniekiem, saprast darba uzdevumus.

29. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

30. Veikt mantisko vērtību uzskaiti un ievērot dokumentu pārvaldības noteikumus.

31. Veikt darbus saskaņā ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

32. Lietot darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši instrukcijām.

33. Ievērot personīgās higiēnas prasības.

34. Sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai, uzturēt telpas un darba vidi atbilstoši instrukcijām.

35. Nodrošināt mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumu ievērošanu un degvielas ekonomisku izlietojumu, ievērojot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

36. Lietot datortehniku un speciālo programmatūru augkopības darbu veikšanai.

37. Ievērot ugunsdrošības instrukcijas.

38. Lietot ugunsdzēsības līdzekļus.

39. Sniegt pirmo palīdzību.

40. Glabāt un lietot ķīmiskās vielas atbilstoši noteikumiem.
41. Lietot ķīmisko vielu absorbentus.
42. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
43. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
44. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā, izplatītāko nezāļu, kultūraugu slimību un kaitēkļu nosaukumus latīņu valodā.
45. Pārvaldīt valsts valodu.
46. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. augkopības ietekme uz vidi;
 - 1.2. kultūraugu morfoloģija un fizioloģija;
 - 1.3. meliorācijas sistēmas kopšanas pasākumi;
 - 1.4. augkopības produkcijas iepakojuma prasības un marķējums;
 - 1.5. produkcijas transportēšanas nosacījumi;
 - 1.6. atkritumu šķirošanas un apsaimniekošanas prasības;
 - 1.7. ķīmiskās vielas, to lietošanas un uzglabāšanas noteikumi;
 - 1.8. ķīmisko vielu absorbenti.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. kultūraugu piemērotība agroklimatiskajiem apstākļiem;
 - 2.2. augu attīstības stadijas, etapi;
 - 2.3. augkopības produkcijas ražošanai nepieciešamo materiālu īpašības;
 - 2.4. augsne un tās īpašību piemērotība kultūraugu audzēšanai un augsnes apstrādes veidiem;
 - 2.5. augsnes ielabošanas pasākumi un materiāli;
 - 2.6. augsnes fizikālās īpašības;
 - 2.7. kultūraugu mēslošanas līdzekļi, to īpašības un lietošanas laiki;
 - 2.8. kultūraugu kaitēkļi;
 - 2.9. augu slimības;
 - 2.10. zālaugu veidi;
 - 2.11. nezāles;
 - 2.12. kultūraugiem kaitīgo organismu ierobežošanas pasākumi;

- 2.13. augu aizsardzības līdzekļi un to lietošana;
- 2.14. ekonomiski pamatoti kultūraugu audzēšanas principi;
- 2.15. ganību ierīkošanas veidi, izmantojamie materiāli un aprīkojums;
- 2.16. zāles lopbarības sagatavošanas veidi;
- 2.17. ražas uzglabāšanas prasības atkarībā no saražotās produkcijas veida;
- 2.18. noliktavu telpu sagatavošanas paņēmieni ražas uzglabāšanai;
- 2.19. augkopības produkcijas uzglabāšanas noliktavu telpu aprīkojums;
- 2.20. lauksaimniecības tehnikas un iekārtu izmantošanas ietekme uz vidi;
- 2.21. energoefektivitātes un ekonomiskas saimniekošanas principi;
- 2.22. saskarsmes pamati;
- 2.23. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā, izplatītāko nezāļu, kultūraugu slimību un kaitēkļu nosaukumi latīņu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. augkopības produkcijas ražošanas procesā nepieciešamo dokumentu aizpildīšanas prasības;
- 3.2. A un D kategorijas traktortehnikas vadīšana;
- 3.3. augsnes apstrādes veidi un tehnoloģijas;
- 3.4. sēklas un stādāmā materiāla sagatavošanas veidi un apstrādei izmantojamie materiāli;
- 3.5. kultūraugu sēšanas un stādīšanas tehnoloģijas;
- 3.6. kultūraugu mēslošanas tehnoloģijas;
- 3.7. ražas novākšanas tehnoloģijas atbilstoši produkcijas izmantošanas veidam;
- 3.8. ražas pirmapstrādes paņēmieni un sasniedzamie rādītāji;
- 3.9. organoleptiski nosakāmie kultūraugu ražas kvalitātes rādītāji;
- 3.10. vides aizsardzības normatīvo aktu prasības lauksaimniecības produkcijas ražošanā un nepieciešamo materiālu uzglabāšanā;
- 3.11. augkopības mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumi;
- 3.12. informācijas tehnoloģijas;
- 3.13. personīgās higiēnas prasības;
- 3.14. ugunsdrošības noteikumi, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.15. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);
- 3.16. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.17. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.18. valsts valoda;
- 3.19. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Iekļaušanās struktūrvienības darbu veikšanā.	1.1. sazināties ar darba vadītāju un citiem darbiniekiem; 1.2. izpildīt darba vadītāja uzdevumus un norādījumus; 1.3. veikt padarītā darba, nostrādātā laika un izlietoto materiālu uzskaiti; 1.4. aizpildīt saimniecībā nepieciešamos augkopības dokumentus; 1.5. sagatavot grāmatvedības uzskaites un lietvedības pirmdokumentus; 1.6. veikt nepieciešamo materiālu iegādi produkcijas ražošanai.
2. Augsnes sagatavošana kultūraugu audzēšanai.	2.1. novērtēt augsnes fizikālās un agroķīmiskās īpašības; 2.2. izvērtēt agroklimatiskos apstākļus; 2.3. veikt augsnes ielabošanas pasākumus; 2.4. mēslot kultūraugus; 2.5. apstrādāt augsni; 2.6. kopt meliorācijas sistēmas.
3. Kultūraugu sēja, stādīšana un kopšana.	3.1. sagatavot sēklas un stādāmo materiālu; 3.2. sēt un stādīt kultūraugus; 3.3. veikt augu pamatmēslošanu un papildmēslošanu; 3.4. veikt kultūraugu kaitīgo organismu ierobežošanu; 3.5. kopt kultūraugus un uzlabot to augšanas apstākļus.
4. Ražas novākšana, pirmapstrāde un uzglabāšana.	4.1. novākt ražu; 4.2. veikt ražas pirmapstrādi; 4.3. uzglabāt ražu; 4.4. sagatavot produkciju realizēšanai un veikt tās transportēšanu.
5. Pastāvīgo pļavu un ganību apsaimniekošana.	5.1. veikt pastāvīgo pļavu ielabošanu un kopšanu; 5.2. veikt ganību ierīkošanu; 5.3. veikt ganību ielabošanu un kopšanu; 5.4. sagatavot zāles lopbarību.
6. Vides aizsardzības pasākumu ievērošana.	6.1. ievērot vides aizsardzības principus un prasības, strādājot ar mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļiem; 6.2. ievērot vides aizsardzības prasības darbā ar tehniku un iekārtām;

	<p>6.3. ievērot vides aizsardzības prasības augkopības produkcijas ražošanā izmantojamo izejvielu un materiālu glabāšanā;</p> <p>6.4. ievērot energoefektivitātes un ekonomiskas saimniekošanas principus;</p> <p>6.5. savākt darba procesā radušos atkritumus.</p>
7. Darba drošības pasākumu veikšana.	<p>7.1. ievērot darba aizsardzības prasības;</p> <p>7.2. ievērot ceļu satiksmes noteikumus, veicot augkopības darbus;</p> <p>7.3. ievērot ugunsdrošības prasības;</p> <p>7.4. lietot individuālos aizsardzības līdzekļus, strādājot veselībai kaitīgos apstākļos;</p> <p>7.5. ievērot personīgās un ražošanas higiēnas prasības, nodrošināt ražošanas telpu un vides sakopšanu;</p> <p>7.6. ievērot mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumus;</p> <p>7.7. ievērot ķīmisko vielu glabāšanas un pielietošanas noteikumus.</p>

Augkopja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Gundega Jēkabsone –	eksperte, ZS "Geidas", saimniecības galvenā pārzine;
Gatis Kaimiņš –	eksperts, SIA "CVH", saimniecības vadītājs;
Anda Liniņa –	eksperte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, laboratorijas vadītāja;
Ivars Kalnītis –	eksperts, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", Tālākizglītības nodaļas vadītājs;
Ilze Skudra –	eksperte, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", vecākā speciāliste augkopībā;
Agita Doniņa –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", docētāja;
Renāte Cāne –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", docētāja.

Augkopja profesijas standarta eksperti:

Inga Freimane –	SIA "Dotnuvosprojektai", agronome;
Inese Kuniga –	SIA "Baltic Agro", agronome;
Ingrīda Grantiņa –	SIA "Syngenta Agro Services AG", agronome;
Arnolds Jātnieks –	ZS "Vaidelotes", agronoms.